
Årsberetning 2004 FIRST

FIRST

Dalgas Have 15
2000 Frederiksberg

Tlf.
3815 3240 (instituttleder)
3815 3250 (sekretariatsleder)

Telefax:
3815 3293

E-post:
av.first@cbs.dk eller hb.first@cbs.dk

Hjemmeside:
http://www.cbs.dk/forskning_viden/fakulteter_institutter_centre/institutter/sprog/first

I. Beretning for år 2004

1. Forskning

1.1 FIRSTs forskningsmålsætning

Det er FIRSTs mål at bedrive forskning i moderne fransk, italiensk, russisk, spansk og tysk sprog og kultur med en klar orientering mod erhvervslivets kommunikations- og formidlingsbehov. Instituttets forskningsmålsætning er at bedrive lingvistisk grundforskning og mere målrettet sproglig, kulturel og kommunikativ forskning, primært i erhvervsrelateret regi, der skal anvendes til at formidle i mødet mellem dansktalende på den ene side og henholdsvis fransk-, italiensk-, russisk-, spansk- og tysktalende på den anden side. FIRST forsker og underviser i hele feltet sprog, kommunikation, kultur og samfund i europæisk og latinamerikansk regi. Europa udgør et centralt forskningsfelt.

1.2 Instituttlederens vurdering af målopfyldelsen, specielt internationalisering af forskningen (skema 3)

Instituttets forskningspublikationer i 2004 kan ses på Research@cbs.

FIRSTs samlede forskningsmidler er steget marginalt fra 2003 til 2004, og det er derfor let at konstatere en stigning ved en rent kvantitativ vurdering af FIRSTs forskningspublikationer i 2004 målt imod publikationerne i 2003. FIRST har publiceret lige så mange bøger i 2004 som året før (14), mens samtlige andre parametre falder ud til fordel for 04, (angivet således 2003/2004): Ph.d.-afhandlinger: 1/ 2, proceedings: 11/13, tidsskriftsartikler 14/20, artikler eller forord i antologier: 35/38, anden forskningsformidling: 12/33.

En vurdering af den samlede forskningsproduktion i 2004 er ikke blot positiv set isoleret og kvantitativt, den bliver endnu mere positiv når man tænker på at både 2003 og 2004 har været præget af en meget stor udviklingsindsats, der til dels er sket på bekostning af forskningen.

Publikationerne falder emnemæssigt i flere kategorier: ca. 45% er lingvistiske emner, hvoraf ca. 15% omhandler fagsprog, og en lige så stor andel handler om oversættelse, alle felter der hører til blandt FIRSTs traditionelle styrkefelter. En lille andel er ordbøger, mens de resterende forskningsfelter er historiske, samfundsmæssige, kulturelle, herunder retskulturelle emner, der kan ses som nogle af de nye forskningsmæssige interesseområder FIRST har taget op inden for de seneste 5 år. Flere af publikationerne er klart affødt af de undervisningsbehov der følger af den nye kandidatoverbygning. Det gælder både de lingvistiske publikationer der tager højde for den nye drejning af undervisningen i den såkaldte 'sprogblok' og de mere samfundsvidenskabelige publikationer der skal dække de nye felter som følger af overbygningen i Europæiske Studier.

Publikationerne afspejler således et langt stykke ad vejen både det uddannelsesmæssige og det forskningsmæssige fokus, men uddannelsernes fokusering på formidling i erhvervsrelaterede formidlingssituationer slår ikke tydeligt igennem på forskningsproduktionen.

1.3 Vurdering af international publicering

For så vidt angår internationaliseringen er 40% af det samlede antal registrerede titler på dansk, 23% på engelsk, knap så mange på tysk, 9% på spansk, 6% på fransk og 3% på italiensk. Det interessante er her at internationalisering på FIRST naturligvis omfatter alle de fremmedsprog som indgår i forskningen og undervisningen, og på den baggrund er en fordeling med 40% på dansk og 60% på udenlandsk tilfredsstillende.

1.4 Institutlederens vurdering af forskeruddannelsen

Forskeruddannelsen som den køres af forskerskole Øst i Sprogvidenskab fungerer tilfredsstillende, men der er ved at tegne sig et klart behov for en forskerskole der retter sig mod de felter som flere af de unge Ph.D.-studerende interesserer sig for. Det drejer sig om kultur, politologi, antropologi, sociologi, historie etc. Behovet er tydeligt ikke mindst for Ph.D.-studerende knyttet til Europæiske Studier, men et bredere samfundsfagligt grundlag efterlyses også hos sproglige Ph.D.-studerende med diskursanalytisk tilgang.

2. Undervisning

2.1 Særlig udviklingsindsats/nye initiativer

FIRST leverer undervisning i fem sprog, i Europæiske Studier, den spansktalende del af Amerikanske Studier og dækker stort set fællesfaget Fagets Videnskabsteori. Det fald i søgningen til især fransk og tysk som fakultetet har oplevet gennem de seneste måske 10 år, har FIRST kompenseret for ved at udvide sine faglige kompetencer, og den indsats der er ydet siden 2000, er enestående. FIRST har i de seneste år vist at der er viden og kræfter til at opbygge den nødvendige faglige ekspertise til udvikling af nye uddannelser. Der er både tale om udvikling af helt nye undervisningsfelter som Europæiske Studier og den spanske del af Amerikanske Studier samt om en nytænkning og teoretisk bedre og bredere fundering af de sproglige discipliner i de 5 sprog. 2004 var præget af implementering af sidste del af den nye overbygningsuddannelse. Det første gennemløb i den nye struktur vil blive evalueret sommeren 05.

Og knap er et helt undervisningsforløb på BA og kandidatniveau blevet gennemført før miljøerne igen er i gang med at nytænke BA med henblik på implementering af to ligeligt vægtede hovedfag i stedet for den hovedfags- og bifagsmodel der kører nu. Det handler til dels om struktur, men en mere indholdsmæssig overvejelse trænger sig på især i betragtning af de meget små miljøer der på sigt er sat som målsituation for de enkelte sprog: Hvordan kan man både sikre de enkelte fremmedsprog, herunder fagsprogskompetence, og samtidig sikre at sprogene ikke lukker sig om sig selv og vender ryggen til den øvrige udvikling på fakultetet? Hvert sprog har i dag i målsituationen 3, 4 eller 5 forskere til at dække sproget, sprogbrug, fagsprog, oversættelse, kultur og samfund. Det skal dog retfærdigvis siges at kun et enkelt af sprogene p.t. er bemandet med den tilstræbte bemanding. De øvrige sprog har en eller flere 'ekstra' tilknyttet sproget, men balancen mellem at fastholde de lingvistiske kernekompetencer, den centrale fagsprogskompetence og samtidig være åben for bredere samfundsvidenskabelig inspiration, er vanskelig og kræver nytænkning eller nok snarere en strategisk prioritering, som ingen ønsker at tage fat på.

Afdeling for Russisk har fundet en håndfast løsning, idet den i 2003 indgik en formaliseret samarbejdskontrakt med Østeuropainstituttet på KU således at de russiskstuderende som en integreret del af deres overbygningsuddannelse på CBS henter bestemte moduler på KU. Også Afdeling for Tysk har haft kontakt med KU om muligt undervisningssamarbejde.

Endelig er det karakteristisk for undervisningsudviklingen på FIRST at den "overkapacitet" der formelt er til stede på de enkelte fremmedsprog udnyttes fuldt ud i fag der er fælles for hele fakultetet. Tidligere har FIRST været primus motor i udviklingen af Sprog på Tværs, og i 2004 stod FIRST for udviklingen af Fagets Videnskabsteori, ligesom undervisningen som tidligere beskrevet stort set udelukkende varetages af FIRST-kolleger.

Af helt nye undervisningsmæssige tiltag fremstår den sommerskole som Europæiske Studier gennemførte i et samarbejde over Øresund i 2004, som en model til efterligning.

2.2 Formidling

Instituttets stadig større forpligtelse til at formidle resultater og aktiviteter til samfundet er blevet helt klar med Universitetsloven. Der er en lang tradition for formidling til det nationale og internationale forskningssamfund, og her står FIRST fint som det fremgår af skema 3. Den nye udfordring ligger i at fortælle om instituttet på en sådan måde at FIRST, vores forskning og vores undervisning fremstår som relevant og interessant for samfundet. De nye sprogstudier på CBS tager udgangspunkt i konkrete erhvervmæssige problemstillinger der kan løses ved hjælp af fremmedsproglig, kommunikativ, kulturel og samfundsmæssig viden. Den historie er nok lettere at fortælle end den traditionelle der har været en opremsning af en lang række teoretiske felter som lingvistik, oversættelsesteori, terminologi, fagsprog etc.

FIRST oplevede i 2004 at få en særlig kontakt til samfundet i forbindelse med oprettelse af nye centre. Her gav oprettelsen af Center for Europaforskning og Center for Europæiske Kulturstudier en del medieomtale, både om centrene specifikt og bredere om vores europæiske studier. Det samme skete da Thomas Harder tiltrådte som adjungeret professor ved Afdeling for Italiensk.

Endelig har 2004 været året hvor en hel række af FIRST forskere har optrådt som eksperter i pressen. De har udtalt sig fx i forbindelse med terrorhandlingerne den 11. marts i Madrid, det spanske valg, ETA-problematikken, aktuelle problemer i Latinamerika og ikke mindst i forbindelse med begivenheder i Tyskland der bl.a. kaldte på ekspertviden ang. forholdet mellem øst og vest i det forenede Tyskland.

3. Samspil med erhvervslivet

Universitetslovens klare pålæg om samarbejde med samfundet og ikke mindst med erhvervslivet har sat gang i en række overvejelser i FIRST. Et oplagt felt er at samarbejde med erhvervsvirksomheder i forbindelse med cases for at relatere undervisningen direkte til

'det virkelige liv', ligesom en dialog med og adgang til data i virksomheder er en oplagt måde at forankre et forskningsprojekt i de reelle problematikker som virksomhederne arbejder med.

FIRST har i en 'task force' arbejdet med at tilbyde skræddersyede kurser til erhvervslivet.

3.1 Eksternt finansieret forskning

FIRST har søgt om ekstern finansiering af et Ph.D.-forløb der skal arbejde med sprogpolitikken i en virksomhed og se på hvilke fordele og ulemper der er forbundet med at gøre engelsk til koncernsprog i en internationalt arbejdende og dansk baseret virksomhed.

Afdeling for Italiensk løftede i 2004 en imponerende opgave som arrangør af SILFI-kongressen, en opgave der blev støttet økonomisk udefra. Det samme var tilfældet med Copenhagen Determination Symposium der blev arrangeret af en kollega fra FIRST i samarbejde med en kollega fra Engelsk.

FIRST, repræsenteret af en kollega fra russisk og fransk, havde i 2004 en første kontakt med en stor dansk internationalt arbejdende virksomhed omkring et projekt der bygger på en beskrivelse af virksomhedens fremstillingsproces. Processen er beskrevet på flere europæiske sprog og Projekt *Sugartexts* giver bl.a. anledning til at sammenligne de sproglige valg som tages i de forskellige lande for at beskrive en og samme proces.

3.2 Oprettelse af forskningscentre (med deltagelse fra erhvervsliv)

FIRST oprettede i 2004 to centre

- Center for Europaforskning, hvis forskningsfokus ligger i skæringspunktet mellem human- og samfundsvidenskaberne med metodisk tyngdepunkt i en sprogvidenskabeligt inspireret hermeneutisk tilgang til emnet Europa. Centret ønsker at nuancere de mere traditionelle økonomiske, historiske og politiske tilgange til Europa ved hjælp af mere humanistiske tilgange.
- Center for Europæiske Kulturstudier, der fokuserer på kulturen som den afspejles i landets økonomiske tankegange og værdier og på landets økonomi som den afspejles i kulturen og litteraturen. Centret har bl.a. haft held med at tematisere behovet for dannelse blandt nutidige ledere for at forberede dem til den globaliserede verden.

3.3 Adjungerede professorer

FIRST adjungerede i 2004 ambassadør Poul Skytte Christoffersen med særlig tilknytning til Center for Europaforskning, mens Afdeling for Italiensk adjungerede forfatter, oversætter og debattør Thomas Harder.

4. FIRSTs bidrag til personalepolitisk beretning

4.1 Kompetenceudviklingsindsatsen i 2004

4.1.a Kursus- og seminaraktiviteter (skema 1 (TAP) og skema 2 (VIP))

Institutlederen har i 2004 deltaget i et længerevarende kursus om forskningsledelse – udbudt gennem HHE. Formålet med kursUSDeltagelsen var at forberede den nye institutlederfunktion i forhold til den nye universitetslov. Kurset var en god forberedelse og skabte samtidig vigtige kontakter til andre forskningsmiljøer.

4.1.b Initiativer inden for intern læring m.m.

Flere af de ansatte har deltaget i kurser udbudt af Learning Lab. Disse kurser har bl.a. været 'Vejlederkursus' og 'Anvendelse af Power Point i undervisningen', ligesom der har været deltagelse i Language Centers engelskkurser. Dels har to ansatte deltaget i Academic

Writing-kurser, dels har vi selv arrangeret et kortere kursusforløb med henblik på at forbedre ansattes engelskkundskaber.

Af mere konkrete initiativer i retning af kompetenceudvikling har FIRST afholdt 2x½ dages introduktion til anvendelsen af SiteScape for såvel faste undervisere som for D-VIP. Undervisningen var delt mellem administrative medarbejdere og undervisere. Arrangementerne havde stor tilslutning med positive resultater i undervisernes brug af SiteScape til følge.

Flere ansatte har med stor fornøjelse deltaget i medietræningskurser udbudt af CBS i samarbejde med firmaet JKL og føler sig bedre rustet til at optræde på TV og generelt omgås medierne.

4.1.c Midler

Der er kun blevet anvendt interne midler.

4.2 Opfølgning på implementering af personalepolitikken

I forlængelse af instituttets tidligere involvering i SCKKs *Kompetencerejse* har instituttet initieret af institut- og sekretariatsleder arbejdet på at virkeliggøre nogle af de intentioner der udsprang af dette projekt. Det er bl.a. sket gennem deltagelse i projekt *Kvalitet-i-administrationen*, et projekt der blev startet centralt med det formål at vurdere om CBS får den bedst mulige service for pengene. På trods af gode intentioner med at få etableret et mere tilbunds gående udviklingsprojekt på FIRST lykkedes det ikke i dette regi at få sat gang i et sådant projekt.

Det er dog ikke ensbetydende med at der ikke er sket ændringer i sekretariatet på FIRST. Der er bl.a. sket ændringer i organiseringen af de administrative funktioner, lige som der er blevet etableret et tættere samarbejde på det studieadministrative område mellem den centrale studieadministration og instituttets studieadministrative medarbejdere. Udviklingen i organiseringen af de administrative opgaver fortsættes på FIRST, idet der arbejdes på at udvikle samarbejdet mellem den administrative gruppe og instituttets forskere.

Også i 2004 har det interdisciplinære kompetenceudviklingsforum afholdt et par eftermiddagsmøder for instituttet, hvor der inviteres til dialog mellem de forskellige teoretiske og metodiske skoler og discipliner der arbejder side om side på instituttet i et forsøg på at etablere tværfaglige samarbejder.

4.2.a Generationsskifteproblematikken

Generationsskifteproblemstillingen er aktuell på FIRST. Den faglige omstilling der er sket i de seneste år, er primært sket ved at den eksisterende bemanding har omstillet sig og kun i ringe grad ved tilførsel af nye yngre kræfter. Gennemsnitsalderen i de forskellige sprog og fag varierer, men gennemsnittet af den samlede fastlærerstab på FIRST (lektorer og professorer) er 57 år. De seneste år er gået med at omfordele lærerstabens så der er en vis sammenhæng mellem antal tilknyttede lærere og STÅ-produktionen inden for faget; næste skridt bliver at tage hul på den mere strategiske prioritering ved at se på aldersfordelingen inden for de enkelte undervisnings- og forskningsfelter, fastlægge hvilke faglige kompetencer der nødvendigvis skal være til stede i de enkelte sprog, se på hvornår de fratræder på grund af naturlig afgang og undersøge mulighederne for at erstatte kompetencerne uden for stor 'dobbelt dækning' og uden for store 'huller'. Kun i det fag hvor gennemsnitsalderen var klart højst, har man takket være ledelsespuljen kunnet tage hul på problematikken ved at ansætte to adjunkter i 2002, men alle sprog/fag har brug for en rekrutteringsplan. Medarbejderne oplever det stigende fokus på bemandingen kombineret med fald/stagnation i studentertilgangen på enkelte fag som en stressfaktor.

Det skal dog nævnes at ved indgangen til 2005 – efter en kedelig nedgang – igen er 7 ph.d.-studerende tilknyttet FIRST.

4.2.b: Udmøntning af seniorpolitikken

Der er på instituttet ikke taget initiativ til senior- eller fratrædelsesaftaler i det forløbne år, og ingen over 62 år har anmodet om ekstra fridage i henhold til særlige seniorordninger.

4.3 FIRSTs indsatsområder

4.4. Lokalt samarbejdsudvalg

FIRST etablerede lokalt samarbejdsudvalg med udgangen af 2003 og har i løbet af 2004 afholdt 3 møder i udvalget. Vi arbejder stadig på at finde den rette arbejdsform for udvalget.

Et generelt problem på FIRST er at medarbejderne på den ene side oplever at de druknes i irrelevant information via e-mail m.v., og på den anden side efterlyser de relevant information, gerne formidlet mundtligt på uformelle møder (der ikke må tage tid). I 2004 har vi introduceret "God morgen-møder" for instituttets ansatte. Mødets form har været uformel og har haft til formål at orientere bredt om forskellige initiativer på instituttet, ligesom møderne har været anvendt til erfaringsudvekslinger om diverse CBS-sager. Formen er endnu ikke optimal, men møderne er ganske godt besøgt.

I 2004 valgte FIRST at supplere den tidligere institutbestyrelse med en række kolleger så samtlige afdelinger og centre var repræsenteret i en interimbestyrelse. P.t. arbejdes der på at finde en model der sikrer institutlederen professionel og ansvarlig sparring uden at samtlige afdelinger m.v. nødvendigvis skal være repræsenterede.

Et tilbagevendende tema i 2004 har været uholdbare administrative forhold: FIRST har levet med uklare meldinger ang. udløsning af opsparede timer, elendig skemaplanlægning og elendige skemaer, dårlig eksaminationsadministration - alt sammen noget som ikke blot har været en ubærlig belastning for det direkte involverede sekretariat, men som også har påvirket VIP og DVIP og har skabt en følelse af frustration og utryghed. Man har ikke kunnet regne med at noget som helst fungerede. Overordnet er det opfattelsen at vi stadig har et stykke vej tilbage inden vi når frem til en organisation der fungerer.

Den generelle holdning fra medarbejderudviklingssamtalerne er at alle oplever et højere tempo og større krav, men trods alt synes langt de fleste at de har et dejligt arbejde. Der er dog ingen tvivl om at det er meget belastende fx ikke at kunne regne med i god tid inden at vide hvor og hvornår man skal undervise. Den generelt dårlige økonomi kan heller ikke undgå at spille ind: en vis usikkerhed og utryghed kan klart spores.

For det administrative personales vedkommende udtrykkes bekymring over de stadig stigende krav til de opgaver der skal løses, uden at der sker en personalemæssig kompensation. Anvendelse af ABACUS til registrering af undervisernes leverancer er et eksempel på et administrativt værktøj der ikke er udviklet tilstrækkeligt inden det sættes i drift til stor frustration for de direkte implicerede såvel administrative medarbejdere som undervisere. Det er dog ikke ensbetydende med at de administrative medarbejdere ikke stadig er glade for deres arbejde, for samarbejdet i gruppen og for samarbejdet med instituttets forskere og undervisere, bl.a. fordi gruppen som sådan stadig oplever at have stor indflydelse på egen arbejdsfunktion.

5 Bilagsdel

5.1 Bemandingsoversigt

Instituttleder: Anette Villemoes

Afdelingsansvarlige:

Fransk: Gunhild Dyrberg

Italiensk: Lørn Korzen

Russisk: Per Durst-Andersen

Spansk: Henrik Høeg Müller

Tysk: Peter Colliander indtil 1. september, derefter Gyde Hansen

Europæiske Studier: Michael Herslund

Videnskabelige medarbejdere med forskningspligt:

Mette Skovgaard Andersen (adjunkt, tysk)

Inge Baaring (lektor, tysk, eksternt finansieret ca. 1/3)

Peter Colliander (lektor, tysk)

Mirella Cristofoli (lektor, italiensk)

Louise Denver (lektor, spansk)

Per Durst-Andersen (professor, russisk)

Gunhild Dyrberg (lektor, fransk)

Irene Baron Fræmohs (lektor, Europæiske Studier)

Jan Gustafsson (lektor, spansk/Amerikanske Studier)

Doris Hansen (lektor, tysk)

Gyde Hansen (lektor, tysk)

Michael Herslund (professor, Europæiske Studier)

Bente Lihn Jensen (lektor, italiensk)

Kathrine Ravn Jørgensen (lektor, fransk/Europæiske Studier)

Helle Khayat (post.doc., finansieret af SHF-midler) ORLOV

Hanne Korzen (forskningsprofessor til 1. juni, derefter docent, fransk)

Lørn Korzen (professor, italiensk)

María Pilar Lorenzo (lektor, spansk)

Joachim Lund (lektor fra 1. december, Europæiske Studier m.m.)

Lita Lundquist (professor, tværsproglig, erhvervsprog)

Lena Munck (lektor, fransk (med forskningspligt til 1. september)

Henrik Høeg Müller (lektor, spansk)

Henrik Rye Møller (adjunkt, tysk)

Agnete Berg Nielsen (lektor, spansk)

Heribert Picht (professor, tværsproglig, terminologi)

Henrik Selsøe Sørensen (lektor ½ fransk, ½ udlånt til datalingvistik)

Viktor Smith (lektor, russisk)

Lilian Stage (lektor, fransk)

Joan Haff Tournay (lektor, fransk)

Anette Villemoes (lektor, spansk)

Ingeborg Zint (lektor, tysk)

Per Øhrgaard (gæsteprofessor tysk/Europæiske Studier)

Videnskabelige medarbejdere uden forskningspligt:

Lluís Armangué (amanuensis, spansk)

Birgitte Friis (lektor 6/7, fransk)

Flemming Koue (lektor, tysk)

Lena Munck (lektor ½, fransk, fra 1. september)

Marie Nytoft (studielektor fra 1. september, russisk)

Birte Pass (lektor, russisk) ORLOV

Birthe Vesterli (lektor, tysk)

Dorte Westrup (lektor ½, italiensk)

Ph.d.-studerende:

Annemette Scott Hansen (fransk)
Torsten Bo Jørgensen (tysk)
Vanessa Saenz Prytz (Amerikanske Studier)
Ramona Samson (Europæiske Studier)

Eksterne medarbejdere:

Til instituttet er der endvidere knyttet 36 eksterne lektorer og 20 undervisningsassistenter.

Administrative medarbejdere:

Gitte Baunebjerg Hansen, AC-fuldmægtig
Hanne Braae, sekretariatsleder
Pernille Kjærsgaard Holmquist, overassistent
Birgit Hüttmann, overassistent fra 1. september
Birthe Nielsen, 25 t, AC-fuldmægtig til 1. oktober
Elsebeth Nilsson, 32 t, kontorfuldmægtig
Lis Ringgaard, 31 t, kontorfuldmægtig

Forskningsmidler:

Basisårsværk: 13,5 inkl. ph.d.-studerende (opgjort som fuldtidsårsværk, dvs. à 1680 timer).
Hertil kommer 2 tværgående professorater.

5.2 Oversigt over andre faglige aktiviteter

Af skema 3 fremgår de faglige aktiviteter der har optaget FIRST i 2004, ligesom resultaterne af de nærmest foregående års faglige aktiviteter fremgår af publikationslisten som den kan ses på Research@cbs.dk FIRST – 2004. Jeg vil nedenfor supplere disse to informationskilder på følgende måde:

5.2.1 Forskningsprojekter

I FIRSTs korte levetid tegner der sig allerede et klart mønster: nogle kolleger har fundet sammen på tværs af sprog og/eller på tværs af institutter og har sat projekter i gang med støtte fra Fakultetets Forskningsudvalg. Projektet har søgt inspiration internt og eksternt og er efter ganske få år blevet synligt uden for fakultetets mure. De yderst små midler der er blevet investeret, viste sig gang på gang at være givet godt ud. En tilsvarende procedure, men med flere og eksterne midler - og ikke mindst med frikøbsmidler - har tidligere været med til at løfte kolleger forskningsmæssigt, så de i dag er synlige deltagere i den internationale debat. Alle faser i den udvikling ses i dag på FIRST. Det triste er imidlertid at Fakultetets Forskningsudvalg blev nedlagt i 2004, og FIRST ikke har haft held med at få tildelt midler fra SHF hvor det ifølge et af medlemmerne kun er Nobelpristagere der kan komme i betragtning. Så barsk er konkurrencen. FIRST vil dog ikke opgive at søge, men vil søge i samarbejde med kolleger fra andre institutioner i et forsøg på at fremstå bredere og mere tværdisciplinært.

En række forskergrupper på fakultetet har gjort sig bemærket i den internationale forskerverden. Et eksempel med deltagere fra både Institut for Engelsk og FIRST er *TRAP*-projektet under ledelse af Gyde Hansen: *Oversættelsesprocessen: Fra kildetekst til måltekst*. Projektet, der blev igangsat af Fakultetets Forskningsudvalg, er nu afsluttet, men projektets deltagere (fra FIRST Gyde Hansen, Louise Denver og María Pilar Lorenzo) står i dag centralt inden for forskning i oversættelsesprocessen og inviteres som key-note speakers, arrangører etc. til internationale oversættelseskongresser m.v. Samarbejdet har betydet en massiv indsats for empirisk forskning i skrive- og oversættelsesprocesser og har givet anledning til en lang række artikler der har sat CBS på landkortet inden for oversættelsesforskningen. Oprettelse af et forskningscenter for oversættelse er et oplagt næste skridt for at fastholde og synliggøre kompetencerne.

Også projekt *Lingvistisk oversættelse* under ledelse af Michael Herslund har fået støtte fra Fakultetets Forskningsudvalg. Projektet der er afsluttet, havde til formål at studere og præcisere de strukturelle og typologiske forskelle mellem på den ene side dansk og på den anden side fransk, russisk, italiensk og spansk. Projektet har opbygget et europæisk lingvistisk netværk og har introduceret en skelnen mellem endocentriske og exocentriske sprog som er ved at blive internationalt etableret som en væsentlig skelnen i sprogtypologisk sammenhæng. Projektet startede med fokus på en sammenligning af europæiske sprog men ser i stadig stigende grad på forholdet mellem sprog og kultur. Øvrige deltagere er Lita Lundquist, Viktor Smith, Iørn Korzen, Henrik Høeg Müller, Irene Baron og Hanne Korzen. Projektet udmøntedes bl.a. i bogen *Language and Culture*, redigeret af Irene Baron med yderligere bidrag fra Rusland, Italien og kolleger fra KU.

Med det formål at styrke forskningsgrundlaget for det nye fagområde *Europæiske Studier* har en gruppe medarbejdere (Michael Herslund, Irene Baron, Kathrine Ravn Jørgensen, Viktor Smith, Ramona Samson, Erik Lonning, Franck Pondevie og Klavs Odgaard Christen) formuleret et nyt projekt med henblik på at studere de historiske, økonomiske, kulturelle, juridiske og politiske dimensioner af Europa og især samspillet mellem disse i en tværfaglig tilgang med en overordnet humanistisk (lingvistisk inspireret) og samfundsvidenskabelig metode. I 2005 udkommer bl.a. *Europe and the EU: A Scenario for the Future* redigeret af Michael Herslund og Ramona Samson.

SHF har tidligere støttet aktiviteter der stadig har stor betydning for de pågældende FIRST-forskere, og som gør at forskerne i dag er synlige i internationale fora. Således var FIRST både involveret i udarbejdelsen af en fransk, en tysk, en italiensk og en russisk grammatik under projekt *Grammatik og fremmedsprog* der afsluttedes i 1998, og det arbejde der påbegyndtes i det regi, giver sig stadig udtryk i ny viden. Fx udgiver det franske delprojekt (Michael Herslund og Hanne Korzen) stadig bind efter bind til en omfattende ny fransk grammatik, og det italienske grammatikprojekt (Iørn Korzen og Bente Lihn Jensen) medfører stadig løbende præsentationer af ny viden i internationalt regi. Også det tyske (Peter Colliander), ligesom det russiske grammatikprojekt (Per Durst-Andersen) medfører stadig internationale publikationer.

Et andet oprindeligt SHF-støttet projekt er *Sprog og erkendelse: typologi* under ledelse af Per Durst-Andersen. Projektet blev afsluttet i 2002, og det har bl.a. affødt en række typologiseminarer hvor resultaterne, bl.a. begrebet supertype, diskuteres og løbende appliceres på nye felter. Sidst har Per Durst-Andersen skrevet om dansk som supertype. Typologiteorien har også givet anledning til et samarbejde med en neuropsykolog på Rigshospitalet der ved hjælp af ny scannerteknologi vil kunne koble teorien med diverse kognitive funktioner i hjernen.

Kathrine Ravn Jørgensen er medlem af det tidligere SHF-støttede *Polyfoninnetværket* sammen med forskere fra KUA, AU, SDU og RUC. Kathrine arbejder med at sammentænke polyfonianalyse med dialogisme og metafor-teori.

Heribert Picht har et tæt samarbejde med kolleger fra Universitetet i Vasa og Universitetet i Bergen med forskningsfokus på fagsprog og videnstilgang, terminologi og fagkommunikation.

Iørn Korzen deltager som én blandt kun fire ikke-italienske forskere i et treårigt italiensk forskningsprojekt der ledes fra Torinos Universitet, med titlen *L'italiano nella varietà dei testi. L'incidenza della variazione diacronica, testuale e diafasica nell'annotazione e interrogazione di corpora generali e settoriali.*

Irene Baron, Kathrine Ravn Jørgensen og Lita Lundquist har deltaget i et forskningsprojekt *Kultur mødet mellem dansk og europæisk ret* med Det juridiske Fakultet, KU. Projektet, der blev samfinansieret af SHF og SSF, havde til formål at gennemføre en tværfaglig, rets- og sprogvidenskabelig analyse af europæisk rets påvirkning på dansk ret i forbindelse med den europæiske integration. Projektet er afsluttet med udgivelsen af bogen *Europæisk retskultur – på dansk.*

Lita Lundquist afsluttede i 2004 et forskningssamarbejde med professor Kirsten Refsing, Hong Kong University ved at sende en bog om oversættelse fra japansk til engelsk til forlag med henblik på antagelse.

Lita Lundquist har i 2004 indledt samarbejde med CNRS centret LaLicc (Langages, logique, informatique, cognition et communication) ved Sorbonne med henblik på implementering af tekstlingvistiske begreber i et computerstøttet undervisningsprogram *Naviguer pour apprendre*.

FIRST har i 2004 arbejdet på at færdiggøre et projekt der oprindeligt var tænkt som et 'visitkort' for FIRST i den forstand at det skulle udnytte den store mangfoldighed af kompetencer på FIRST. Bogen er ved at blive redigeret af Henrik Rye Møller, Mette Skovgaard Andersen og Anette Villemoes, og det bliver en lærebog hvor tekstanalyse sammentænkes med Luhmanns systemteori, hvorved der slås bro mellem tekst og verden. Empirien er hentet i risikosamfundet og konkret udmøntet i tekster om BSE-skandalen og håndtering af denne i EU og de implicerede lande.

Gyde Hansen og Louise Denver har sammen med en kollega fra Institut fra Engelsk etableret et forskningsprojekt KoP om kommunikationsprocesser og har i den forbindelse indledt et samarbejde med prof. Daniel Gile fra Lyon.

Med støtte fra ledelsespuljen har Lita Lundquist, Viktor Smith og Svetlana Ozol etableret et samarbejde omkring de såkaldte *Sugartexts*. Teksterne der på forskellige sprog beskriver en og samme proces fra sukkerroe til sukkerknald, skal lægges på egen webside og invitere bredt til projekter der sammenligner strukturer m.v. på tværs af sprog.

Henrik Selsøe Sørensen har sammen med Inge Gorm Hansen og Barbara Dragsted, begge fra Engelsk, gennem deltagelse i to EU-projekter samlet og genereret viden og terminologi samt metoder til vidensdeling inden for international kriminalitetsbekæmpelse. De har i 2004 startet et nyt projekt, *IntelliGET*, som beskæftiger sig med videreudvikling af metoder til at indsamle, bearbejde, lagre og formidle polititerminologi og –viden på mange sprog og til en vifte af forskellige brugere lige fra efterforskere til fx retstolke.

Bente Lihn Jensen var i 2003 initiativtager til E-learningprojektet VIA-Grammatiktræning appliceret på italiensk med støtte fra CBS Learning Lab Fonden og dekanpuljen. I et samarbejde med Institut for Datalogistik, CBS Learning Lab og FIRST er programmet blevet udviklet i 2003-2004. Der er tale om udvikling af en et værktøj til fremmedsprogstilignelse og –træning med intelligent feedback. E-learning er reelt blevet styrket for italiensk, og der er samtidig blevet udviklet et værktøj der kan benyttes af de øvrige sprogfag hvis paradigmerne defineres for det pågældende sprog, ordbog indlæses og en online grammatik udvikles.

Mirella Cristofoli og Lilian Stage arbejder sammen på et projekt om en sammenligning af fraseologismer dansk-fransk-italiensk og har i øjeblikket særligt fokus på de såkaldte somatismer af typen 'give en hånd med'.

Også ordbogsområdet er aktivt på FIRST. Gunhild Dyrberg og Joan Tournay arbejder således på en *fransk-dansk juridisk ordbog*. Gunhild Dyrberg, Agnete Berg Nielsen samt kolleger på Århus Handelshøjskole arbejder på en *dansk-fransk-spansk netbaseret regnskabsordbog*. Endelig arbejder Gunhild Dyrberg og Lilian Stage på udvikling af en ny artikelstruktur i forbindelse med en forestående revision af Blinkenberg & Høybye-ordbøgerne.

I 2004 var Jan Gustafsson medredaktør på bogen *Intercultural Alternatives*, der var resultatet af et tværdisciplinært og tværfakultært samarbejde omkring kultur- og interkulturalitetsbegrebet. Omdrejningspunktet i bogen er et behov for nytænkning af og ikke mindst ny teoretisk fundering af hele kulturbegrebet.

Et samarbejdsprojekt der har været imponerende i sin målrettethed og i sin evne til at samle kolleger på tværs af FIRST tog sit afsæt i det ministerielle pålæg om at indføre fagets

videnskabsteori. Med dette afsæt har Per Durst-Andersen samlet kolleger omkring et kompendium som efter en første afprøvning påtænkes udgivet i bogform.

Anette Villemoes har deltaget i en speciel form for faglig aktivitet i 2004, idet hun var en af to danske repræsentanter i den landsdækkende evaluering af spanskuddannelserne på de højere læreanstalter i Sverige i Högskolaverkets regi.

5.2.2 Deltagelse i internationale kongresser

FIRST har prioriteret forskningsrejser højt og har sikret at kolleger med et fagligt bidrag har kunnet deltage i nationale og internationale faglige fora i et forsøg på at gøre FIRST kendt i stadig flere sammenhænge som et institut med en bred humanistisk og samfundsfaglig forskningsprofil og som en interessant samarbejdspartner. Denne aktivitet fremgår af skema 3. Denne prioritering giver sig også udslag i at stadig flere kolleger inviteres til at holde workshops, seminarer, foredrag etc. i andre forskningsmiljøer.

En særlig styrke ved miljøet på FIRST i dag er at det sammentænker sprog, kultur, kommunikation og samfundsviden og ikke opretholder de traditionelle faglige skel mellem fx lingvistik, kulturstudier og kommunikationsstudier. På andre læreanstalter – især internationalt – er der som oftest tale om tre faglige felter der end ikke har udgangspunkt i samme fakultet. Ikke mindst på den baggrund er det meget nødvendigt internationalt at gøre opmærksom på vores særlige faglige profil for at etablere relevante kontakter på kryds og tværs.

Det tager naturligvis tid at formidle dette særkende bredt ud i verden, men en målrettet indsats fra kolleger parret med øget fokus på internationaliseringen – der p.t. er et stedbarn for så vidt angår studenterudveksling - vil uden tvivl øge interessen for fakultetet som samarbejdspartner.

Som en særlig æresbevisning er Per Øhrgaard netop blevet indvalgt som udenlandsk medlem i Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung, og som påskønnelse af en vellykket indsats for at synliggøre italiensk i Danmark modtog Lørn Korzen 19. oktober 2004 ridderordenen Ordine della Stella della Soldarietà Italiana.

5.2.3 Skabelse af internationalt miljø på FIRST

I 2004 afholdt fakultetet 'The Copenhagen Determination Symposium'. Arrangementet blev ledet af Henrik Høeg Müller i samarbejde med Alex Klinge, Engelsk. Arrangementet der fik økonomisk støtte fra ledelsespuljen samt fra Det humanistiske Forskningsråd, viste sig i stand til at interessere en række af de helt store internationale lingvister. En bog med symposiets bidrag er nu undervejs.

Som præsident for Società Internazionale di Linguistica e Filologia Italiana stod Lørn Korzen i 2004 for organiseringen og afholdelse af *VIII Convegno SILFI* på CBS 22-26 juni. Arrangementet fik støtte fra Det humanistiske Forskningsråd samt fra Heedorfs fond, Otto Mønstedts fond og fra FUHU. Italianistkongressen var en succes og fik slået internationalt fast at den italienske lingvistiske forskning i høj grad finder sted på CBS. 25 af de bedste bidrag fra konferencen vil blive publiceret i bogform med Lørn Korzen som redaktør.

For første gang afholdt Europæiske Studier en sommerskole *Europe and the European Union – a Scenario for the Future*. Det skete i et samarbejde med Malmø Universitet inden for Øresundsuniversitetet og var en stor succes der også fik meget positiv medieomtale. Succesen vil blive forsøgt gentaget i 2005.

Miljøet omkring Europæiske Studier arbejder strategisk på netværksopbygning og på internationalisering af forskningen og undervisningen. Der blev bl.a. i 2004 skabt kontakt med Université Robert Schuman, Strasbourg, det Amerikanske Universitet i Rom, Humboldt-Universität i Berlin og Europa-Universität Viadrina i Frankfurt-an-der-Oder. Desuden har Center for Europaforskning indledt et internationalt samarbejde med Malmø Universitet og Institut for Internationale Studier, Ålborg Universitet.

